

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič do Din 2—, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Trilistična preureditev države?

Zanimive informacije o hegemonističnih načrtih — Korošec bi rad zagotovil radikalno hegemonijo v srbskih pokrajinah in klerikalno v Sloveniji — Nove vesti o možnosti diktature

Beograd, 14. decembra. Vest, da pripravljajo klerikalci nekako svojevrstno obznanje za Slovenijo, ki naj bi jim zagotovila absolutno moč in dala možnost, da z nasiljem zatro vsak proti njim naperjen pokret, zlasti pa da zlo miho naraščajoči vpliv in odpor KDK v Sloveniji, je vzbudila v vseh tujakih krogih veliko pozornost. Vaš poročevalec je v zvezi s tem izvedel od zelo vplivne osebe, ki je dobro informirana o vsem, kar se godi za kulisa mi, zanimive podrobnosti o načrtih, ki jih je skoval dr. Korošec in za katere skuša sedaj pridobiti radikale in demokrate. Po teh informacijah si zamišlja dr. Korošec nadaljnji razvoj situacije in dogodkov v državi takole:

Dr. Korošec in z njim vred vsi ostali velikosrbski hegemonisti se doro zavajajo, da bi pomenila sprememba sedanjega režima slično kakor v Rumuniji definitivni konec hegemonije in zmago načel kmečke demokracije. To pa bi obenem pomenilo tudi konec klerikalne nadvlade v Sloveniji. Ideja amputacije, ki je bila mišljena mnogo resneje kakor pa se je mislilo v javnosti, in ki bi po ustanovitvi Velike Srbije prepuščala Hrvatsko in Slovenijo njuni usodi, se je izkazala radi odpora antantnih držav

za neizvedljivo. Prav tako pa je na drugi strani evidentno, da se ni več mogoče izogniti reviziji ustave v smeri večje samostojnosti poedinih pokrajin.

Da pa bi hegemonisti in slovenski klerikalci vendarle rešili situacijo v svoj prid, je izdelal dr. Korošec načrt za revizijo ustave v tem smislu, da bi se razdelila država na tri, v finančnem in legislativnem pogledu popolnoma samostojne province, ki bi jih družile le skupne državne meje, armada, zunanja politika, železnice, telefon in telegraf. Centralni parlament bi tvorili delegati pokrajinskih samouprav in izvoljeni delegati gospodarskih in stanovskih korporacij.

Srbija, Južna Srbija, Črna gora, večji del Vojvodine in večji del Bosne bi se prepustili radikalom in demokratom. Hrvatska z Dalmacijo in delom Bosne Hrvatom. Slovenija pa klerikalcem. Čim bo v vladi dosežen sporazum, bodo posebni pooblaščenec vlade odpovali v Zagreb in stopili v stike z vodstvom HSS. Dr. Korošec je prepričan, da bodo Hrvati njegovo ponudbo z veseljem sprejeli. Obenem računa s tem, da bo na ta način onemogočil Svetozarja Pribičevića in SDS zlasti v Slo-

veniji. Če se mu posreči razbiti KDK, smatra, da je situacija rešena.

Zagreb, 14. decembra. »Jutarnji list« objavlja v svoji drugi izdaji vest pod naslovom »Sporazum vezan na šibo diktature«, ki pravi na koncu, da se na najmerodajnejšem mestu kaže odločna volja razčistiti razmerje med Beogradom in Zagrebom. V Zagrebu se bo storil korak z namenom, da se prouči dejansko razpoloženje Zagreba z ozirom na ureditev notranjih razmer in ugotovi konkretno, kako misli Zagreb, da bi se dale urediti naše notranje razmere. Zagrebu se bo poudarilo tak izhod iz situacije, ki bi pomenil ustvaritev homogene vlade ter izvedbo volitev pod geslom sporazuma in revizije ustave. V slučaju, da Zagreb ne bi toleriral niti te vlade, se trdi, da se more že pred sprejetjem proračuna ali celo v najkrajšem času pričakovati izprememba teakega značaja, ki bi pomenila veliko iznenadenje v državi. More se pričakovati diktaturo kot prvi polzkuš, da se pride iz sedanjega težkega položaja. Izprememba na mestu velikega župana v Zagrebu naj bi bila samo indikacija v to smer za slučaj, ako se ni moglo priti do kakšnega zboljšanja razmer med Beogradom in Zagrebom.

Enaka pravica za vse!

Kaj je z nacionalisti, aretiranimi po umoru Egidija Perica? — Osmim osumljencem je skrajni rok preiskave že potekel. — Proč s sistemom glavnjače!

Dne 7. septembra je bil ustreljen v Ljubljani tržaški trgovec Egidij Petrič. Policija je izvršila v zvezi s tem umorom različne aretacije med tujakimi nacionalisti, od katerih je nekatere po zaslišanju izpustila, do danes pa so v zaporu sledeči aretiranci: inž. Marko Kranjec, Drežec Verbič, Lipe Kosec, Ivan Šemerl, Joško Jelovšek, Ciril Krašovec, Josip Kuček, Herman Sclar in pred enim mesecem je bil v isti zadevi aretirani Gašper Slavec, ki so mu fašisti v Primorju zažgali dom.

Po § 190. k. pr. r. traja preiskovalni zapor največ dva meseca, le v izrednih slučajih se more podaljšati na tri mesece. Kakor čujemo, je glede osmih osumljencev ta skrajni rok z 10. decembrom že prekoračen. Vsekako je preiskava popolnoma zaključena in je vprašanje krivde, oziroma nekrivde pojasnjeno.

Vsa javnost brez izjeme in tudi nacionalni krogi so po umoru Egidija Perica zahtevali, naj pravica dela gre oziroma na levo in desno in kaznuje onega, kdor je kriv. Zahtevala se je torej stroga uporaba zakona.

Minili so trije meseci in javnost ima že z ozirom na važnost slučaja in na minule zakonite roke pravico vprašati, kaj je s celotno stvarjo. Treba obdolžence ali obtožiti ali pa jih izpustiti, če ni podlage za obtožbo. Tretje možnosti ni. Kar bodo neza-

visni sodniki ukrenili, temu se bo javnost pokorila. Proti zavlačevanju iz političnih razlogov pa se bo dvignil odpor, ki ga vsa javnost SLS ne bodo mogla zatreti. Niso tu sodišča, še manj pa preiskovalni zapori, da se za njimi skrivajo nesposobnosti policije ali pa maščevalnost političnih strank. Kakor smo svojčas rekli: Fiat justitia! tako ponavljamo tudi danes: Enaka pravica za vse! Pripomniti je še, da sta dva izmed osumljenih v zaporu obolela.

Ako za naše kristjane ne obstoji humanitarno stališče, ki je bilo doslej sveto vsakemu civiliziranemu človeku, če ne obstoji zanje stališče pravne države, ima vsa javnost pravico zahtevati, da izreče sodnja v tej stvari svoj sklep brez vmešavanja vlade tembolj, ker je SLS svojčas v strašni kratkovidnosti obdolžila lastne rojake, da so razbojniška tolpa, ki po Primorju ubija, pali in ropa in so to italijanski listi s slastjo pograbili. Zdal bi bila prilika in dolžnost tudi temu priti v okom. Ako bo vlada izid preiskave skrivala za vlažne zidove temnic, bo ta grozni sum še dalje ležal na Slovencih. Časa je bilo dovolj, zdaj imamo pravico zvedeti, kaj je istina.

SLS in vlado pozivamo: Proč s sistemom glavnjače, proč s skrivanjem, čistite preiskovalne zapore, bodite da gre za nacionaliste ali komuniste. Enaka pravica za vse: obtožba ali osvoboditev!

Posvetovanje šefov vladnih skupin

Dopoldne so se sestali šefi četverne koalicije, da razpravljajo o politični situaciji. — Voja Lazić napoveduje odstop vlade čez dva dni. — Ratifikacija raznih konvencij.

Beograd, 14. decembra. Danes dopoldne ob 11. so se sestali šefi vladnih skupin h konferenci, na kateri razpravljajo o politični situaciji. Seje se udeležujejo dr. Korošec, Velja Vukićević, dr. Spaho, Ljuba Davidović in dr. Marinković. Seja ob 12.30 še traja. V političnih krogih pa ne pričakujejo od te seje nič posebnega, zlasti še, ker je seja poslanskega kluba demokratske stranke, ki naj sklepa o nadaljnjem stališču demokratov, sklicana šele za prihodnji torek.

V Narodni skupščini je zasedala dopoldne sekcija zakonodajnega odbora, ki razpravlja o zakonu o avtorskem pravu. Prosvetni minister Grol je podal kratek ekspozicije, na kar je sekcija skoraj brez debate zakon v načelu sprejela. Pri podrobni debati je prišlo do kontraverze med zemljoradničkom Lazićem in demokratom Timotijevićem.

čem. Voja Lazić je naglašal, da ne more glasovati za zakon, ker v sedanjem režimu zaupanja. Ko mu je Timotijević ugovarjal, je Voja Lazić zaklical: »Saj nima nikakega pomena razpravljati o zakonskih načrtih sedanje vlade, ki bo po mojih informacijah čez dva dni odstopila.«

Vlada je predložila Narodni skupščini v ratifikacijo celo vrsto konvencij, ki so bile sklenjene deloma že pred leti. Tako med drugim konvencija o mednarodnem avtomobilskem prometu, mednarodna sanitarna konvencija, nadalje konvencija o regulaciji penzij bivših avstro-ogrskih državnih in samoupravnih uradnikov, sklenjena med Jugoslavijo, Avstrijo, Madžarsko, Poljsko, Češkoslovaško, Rumunijo in Italijo na konferencah v Rimu in na Dunaju. Končno je bila predložena v ratifikacijo tudi trgovinska pogodba z Madžarsko.

Zanimiva tiskovna pravda v Zagrebu

Zagreb, 14. decembra. Včeraj se je moral pred sodišče zagovarjati bivši odgovorni urednik »Večera« Mirko Dečak zaradi neke slike, ki je bila objavljena v tem listu in je predstavljala mlado damo, kako stopa z avtomobilom obrnjena proč od soferja z nekoliko dvignjenim krilom, tako da se ji vidi lepa nogica. Pod sliko je bilo napisano: »Kadar gospodični Loli zmanjka denarja, daje takole napitnino.« Urednik Dečak je dokazoval, da je umetniška slika in da se nikakor ne more smatrati kot nemoralna. Z dovoljenjem sodišča je tudi prečital članek iz »Berliner Tageblatt«, v katerem je opisal zgodbo z nekim zemunskim zabavnim listom, ki je bil zaplenjen. Sodišče je tedaj zaplenbo razveljavilo z motivacijo, da niso krivi tisti, ki slikajo gotove dele ženskega telesa, ako jih dandanes dame same ne prikrižajo. Sodišče je urednika opustilo obtožbe, češ da estetska slika ne more vplivati nemoralno. Inkriminirana slika nima ničesar neestetskega in ker ni objektivnega učinka, ne more biti subjektivne krivde. Državni pravdnik dr. Zimoč je proti tej razsodbi vložil ničnostno pritožbo na Banski stol.

Pogodba med državo in paroplovnimi družbami

Beograd, 14. dec. Kakor se doznava, je minister prometa podpisal predlog, ki bo v kratkem predložen ministrskemu svetu v odobritev in po katerem bo sklenjena za 10 let pogodba z Jadransko plovidbo Dubrovačko plovidbo in paroplovbo »Boka«, na podlagi katere bo dobila Jadranska plovidba od države 30.5 milijonov dinarjev. Dubrovačka plovidba 11.25 milijonov Din, družba »Boka« pa 4.5 milijonov Din pod pogojem, da zgradi prva v dobi 10 let 18 parnikov, druga 8 parnikov in tretja 4 parnike. Pogodba ima stopiti v veljavo s 1. aprilom 1929.

Železniške nesreče in nezgode

Sisak, 14. dec. Sinoči ob pol 7. je med postajama Greda in Sisak povozil osebnih vlak, ki je prihajal iz Banja Luke, kvintilnskega delavca Josipa Tuškana. 60 let star. Šel je po progi v službo in vlak ga je dohitel na mostu, kjer se ni mogel izogniti.

Travnik, 14. dec. Ko je včeraj pripeljal vlak iz Jajca v Travnik, se je vnela os na službenem vozu, ki je skočil s tira ter potegnil za seboj tudi dva potniška vagona in lokomotivo. K sreči se ostali del vlaka, ki se je nahajal še na postaji, ni prevrnil.

Zagreb, 14. dec. V pretekli noči je o polnoči med postajama Zagreb in Hrvatski Leksavac spitski osebnih vlak zjel pržnega čuvaja Josipa Vrabca ter ga vlek 5 do 6 metrov daleč. Vrabec je dobil težke notranje poškodbe ter so ga prepeljali v bolnico.

Poglobitev odnošajev med Grčijo in Rumunijo

Pred ratifikacijo arbitražne pogodbe med Grčijo in Rumunijo. — Priprave za sklenitev prijateljskega pakta.

Atene, 14. dec. Zunanji odbor zbornice se je na svoji sinočnji seji bavil z grško-italijansko in grško-rumunsko arbitražno pogodbo ter je obe odobril. Glede pogodbe z Rumunijo bo vlada pozvana, naj doseže njeno revizijo v tem smislu, da se sprejme poseben paragraf, ki bo omogočil, da se ta pogodba lahko razširi v prijateljski pakt. S to pogodbo naj se rešijo vsa ona vprašanja, ki se sedaj z razsodiščnim postopanjem še

ne morejo urediti. Predsednik zunanjega odbora bo obe razsodiščni pogodbi prihodnje dni predložil poslanski zbornici ter predlagal njuno ratifikacijo. Ob tej priliki bo ministrski predsednik Venizelos podal obširen zunanje-politični ekspozicije. Zbornica bo 22. decembra nastopila božične počitnice ter se bo sestala šele početkom meseca februarja. Sredi februarja se bodo vršile volitve v senat.

Protikorupcijski zakon v Franciji

Pariz, 14. decembra. Na celonočni seji poslanske zbornice je bil po sprejetju finančnega zakona sprejet zakonski predlog socijalistov, ki določa, da ne sme biti noben član zbornice za časa trajanja svojega mandata na kakršnikoli način udeležen pri trgovskih, finančnih in gospodarskih podjetjih.

Radi tihotapstva alkohola obsojen na dosmrtno ječo

Newyork, 14. decembra. V Nancingu v državi Michigan je bila neka Miller, mati desetih otrok, obsojena na dosmrtno ječo, ker se je dokazalo, da je bila štirikrat obsojena zaradi tihotapstva alkohola. Porotniki so se posvetovali stodeset minut.

Ove težki nesreči

Danes kronika beleži dve težji nesreči. Hčerka postajevođe na Drenovem griču, 15-letna Marija Pintar obiskuje III. letnik mešanske šole v Spodnji Šiški, a stanuje doma pri starših. Vsako jutro vstaja zelo zgodaj, si sama skuha zajutrek na samovaru, se uči obenem ter gre potem z vrhniškimi vlakom v Ljubljano. Tudi davi je bila zgodaj po konci in si je na samovaru kuhala kavo. Nesreča je pa hotela, da je samovar eksploziral in je plamen objel v bližini stoječo Marijo. Vnela se ji je obleka. Vsa obupana je tekala po kuhinji in klicala na pomoč. Roditelji, ki sta v sobi še spala, sta bila s preplašena. Oče je hitro skočil v kuhinjo. Hčerka se je skušala ubraniti plamena in oče je hitro pograbil več odevi ter jo nje pokrpal hčerko. Po srečilo se mu je ogenj udušiti in hčerko rešiti, da ni zgorela. Vso opeteno po glavi, prsih, spodnjem životu in po rokah jo je s pomočjo domačih prenesel na posteljo.

Zgodaj jutraj je bila obveščena o nesreči ljubljanska reševalna postaja, ki je Pintarjevo z avtom prepešala v ljubljansko javno bolnico. Opekline so težje značaja. Križišče Miklošičeve ceste in Pražkove ulice je kraj pogostih avtomobilskih nesreč. Skoraj ne mine dan, a bi ne bilo tam kake nesreče. Že večkrat smo opozarjali, da bi bilo potrebno postaviti tam prometnega

stražnika, ki bi vodil in kontroliral promet. Zlasti jutraj je tam promet zelo živahen. Davi tik pred 8 je vozil v diru po Miklošičevi cesti v smeri proti sodišču pri tvrki »Alko« uslužbeni Fr. P. iz Podgorice. Ko je privozil tik ob hodniku za pešce blizu križišča, je stopil s hodnika vratar glavnega kolodvora. 60-letni Vinko Plešič, da bi šel proti železniški direkciji. Kolesar je Plešiča podrl na tla s tako silo, da je z glavo priletel na rob hodnika ter obležal nezavesten. Mimoidoč so hiteli g. Plešiču na pomoč ter so mu prinesli kozarec vode. Kolesar je bil toliko pošten, da je ustavil in počakal na stražnika, ki ga je odvedel na policijsko stražnico, da sestavi protokol. Rešilni avto je odpeljal poškodovanega železniškega uslužbenca v javno bolnico. G. Plešič si je nekoliko pretresel možgane, tako da sprva ni spomnil, v kateri ulici v Šiški stanuje. V bolnici so mu na desnem senu dobljeno rano izprali in obvezali, na kar je odšel domov.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.855, Berlin 13.5475—13.5775, Bruselj 0—7.912, Budimpešta 0—9.9237, Curih 1904.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9932—8.0232 (8.0082), London 275.66—276.46 (276.06), Newyork 56.685—56.885 (56.785), Newyork kabel 0—56.905, Pariz 0—222.36, Praga 168.27 do 169.07 (168.67), Trst 0—297.95

Efekt: Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 125—0, Pražedionca 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 114—0, Ruše 260 do 280, Stavbna 56—0, Sešir 105—0.

Les: Tendence nespremenjane. Zaključnih 8 vagonov, in sicer 5 vag. drv, 2 vag. tramov in 1 vag. bukovine. Eksekutivno sta bila 2 vagona jelovih odpadkov, suhih, 1 m dolgih, vezanih, z žico, cena feo vag. meja po 19.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.855, Berlin 13.5625, Budimpešta 9.9237, Milan 297.95, London 276.06, Newyork 56.785, Pariz 222.36, Praga 168.67, Curih 1095.6 (1095.6).

Efekt: Vojna škoda 435.
INOZEMSKA BORZA.
Curih: Beograd 9.125, Dunaj 73.07, Berlin 123.75, Milan 27.185, London 25.1925, Newyork 519.22, Pariz 20.29, Praga 15.39.

Nepričakovan preokret v bolezni angleškega kralja Jurija

Po predvčerajšnji operaciji je sledila včeraj velika slabost, tako da so vsak hip pričakovali katastrofo, danes pa se je bolezen povsem nepričakovano obrnila na bolje. — Če ne bo komplikacij, bo kralj popolnoma ozdravel.

London, 14. decembra. Včerajšnja optimistična poročila o zdravstvenem stanju kralja Jurija so se v prvem hipu izkazala za preuranjena. Na trenutno zboljšanje po izvršeni operaciji na desnih pljučih, kjer so odstranili zbrani gnoj, je nastopila reakcija. Kralji, ki je bil že prej radi dolgotrajne bolezni zelo slab, je po operaciji še bolj oslabil, tako da so zdravniki izgubili vsako upanje, da bi mu še rešili življenje. Odkot gnoj iz pljuč ni zajelil splošne infekcije, kakor so pričakovali zdravniki, marveč je proces le nekoliko zavlekel. Radi izgube krvi in napredujoče oslabelosti srca je postala infekcija še občutnejša in splošno so smatrali, da je le še vprašanje par dni, kdaj bo nastopila kriza.

Sinočni bulletin, ki je bil izdan pozno zvečer, naglašja, da je bolnik zelo oslabil. Žila bije neredno, temperatura je spremenljiva. Splošno se je naglašalo, da je stanje bolnika postalo po operaciji skrajno resno. V dvornih krogih je bilo opažati naraščajoče vznemirjenje. Zdravniki so stalno zbrani v buckinghamski palači, pred katero čakajo noč in dan velike množice na poročila.

London, 14. decembra. Opoldne izdani komunikacije naglašja, da je nastopilo v kraljevi bolezni povsem nepri-

čakovano izboljšanje. Bolnik je ponoči več ur spal. Jutraj je odjekla iz rane na desni strani prsi skozi vloženo cevno večja količina gnoja. Bolnik je čutil po tem znatno olajšanje. Temperatura je zopet naglo padla in do opoldne ni več narasla. Če bo to stanje trajalo par dni, zdravniki ne izključujejo možnosti, da ga ohranijo pri življenju.

Vest o preokretu v kraljevi bolezni je izzvala v javnosti splošno zadovoljstvo. Pred kraljevsko palačo so množice hoteli privediti kralju ovacije, ki pa jih je policija glede na bolnikovo stanje zabilala.

Davi je prispela brzojavka predsednika Zedinjenih držav Coolidgea, ki čestita kralju k srečno prestani operaciji in izraža nado, da bo kralj kmalu popolnoma okreval.

Odgodena konferenca za ureditev predvojnih dolgov

Fraga, 14. decembra. Kakor doznava »Prager Tagblatt«, je reparacijska komisija odgodila do konca januarja ali začetka februarja konferenco glede predvojnih dolgov, ki je bila določena za mesec december. Končnoveljavna določitev termina je odvisna še od rezultata razgovorov med nasledstvenimi državami, ki so določeni za prvo polovico meseca januarja.

Edgar Wallace:

Kdo je morilec?

Roman.

— Že razumem. Misliš, da bo morala z doma. Toda bojim se, da ni imel drugega imetja. Pripravljen sem zapustiti Knežji dvorec in se preseliti v London, če bi sprejela mojo ponudbo. Toda ko sem hotel spregovoriti z njo o tem, me sploh ni hotela poslušati.

— Saj bi tudi ne mogla sprejeti tvoje ponudbe, — je dejal Sokrates smeje. — Nobenega razloga ni, da bi se ne mogli vsi preseliti k meni, — je dejal Bob naglo. — Prav nič bi me ne motilo, če bi se nastanila tudi vidva pri meni. Lahko bi povabil še kako znano damo, da bi se Molly ne dolgočasila.

Sokrates je prikimal.

— Tako bi morda res šlo. Sam se pomenim z Molly. Ali jo imaš zelo rad? Vprašanje je bilo tako nepričakovano, da je Bobu zaprlo sapo.

— Kaj — kaj misliš s tem?

— Ali se hočeš z njo poročiti? — je vprašal Sokrates brez ovinkov.

— Da, hočem, — je odgovoril Bob v zadregu. Zelo rad jo imam, Sok.

— A kaj pravi ona na to?

— Ona — se ne strinja, — je odgovoril Bob in napeljal pogovor drugam. Kmalu se jima je pridružila Molly.

— Da, govorila sem z gospodom Jetherom v trgovini, ki je obenem posredovalnica za službe in kjer je Jether najemal vrtnarja, kajti svojega je davi radi pijančevanja odpustil.

— Poznam ga, — je dejal Bob. — Moja je len, včasih je delal tudi pri Mandleju. Zdi se mi, da se piše Gritt.

— Da, tako nekako, — je dejala Molly. — Nikoli se nisem zanimala zanj.

— Ali ni bil Jetheroe razburjen, ko je zvedel, da ste se komaj rešili iz goreče hiše?

— Seveda, — je odgovorilo dekle presenečeno. — Zelo razburjen je bil. Misli je, da sem prenočevala v hotelu.

— Tako, tako, — je pritrdil Sok.

Kmalu je odšel na kolodvor v Haslemeru čakati dva detektiva, ki so ju poslali iz Scotland Yarde in dodelili Soku. Ob petih se je vrnil k Chequerovom. Deževalo je in Molly ni bilo doma. Odšla je bila v Beli dom na čaj in Sokrates je bil zelo presenečen, ko je zvedel, da jo je njegov brat spremil.

Nasmehnil se je, toda samo v duhu, kajti videl je, da Bob Stone, ki mu je to povedal, ni posebno dobre volje.

— Sok, ta tvoj brat je pravi nočni metulj.

— Prej bi dejal, da je dnevní in če leti, leti naravnost, dragi Bob, — je pripomnil Sokrates smeje.

— To je njegova privatna zadeva, toda kadar gre za Molly, sem zelo občutljiv.

— Bob, pomisli vendar, kaj se pravi v tvojih letih noreti za tako mladim de-

kletom. Če se petinpetdesetletni mož poroči z dvaindvajsetletnim dekletom, mu preti nevarnost, da bo čez deset let med njima razlike za celo stoletje.

— Dejaj bi, da imaš prav, Sok. — Hotel je še nekaj pripomniti, toda natakarija ga je prekinila.

— Gospod, ali bi ne hoteli govoriti z Grittom? Pravi, da bi vam rad povedal nekaj važnega.

— Privedite ga sem, — je dejal Sokrates.

— Samo trezen ni povsem, — je dejala natakarija.

— Torej je pijan? — je vprašal Sokrates smeje. — Nič ne de, kar privedite ga.

— Gritt je vstopil. Bil je mož srednje postave, suh, neprijetnih, lokavih oči. Stal je na pragu in se igral s čepico. Sok ga je povabil, naj sede.

— No, Gritt, kaj bi radi?

— Koliko mi daste, če vam povem, kdo je morilec? — je vprašal Gritt. Glas mu je drhtel.

— Saj ni bila razpisana nagrada, — je odgovoril Sokrates. — Toda običajno jo dobi vsak, kdor doprinese dokaz.

— Dobro, — je nadaljeval Gritt škodoželjno. — Torej dobim nagrado, ker vem, kdo je morilec.

— Veste, kdo je morilec? — Bob Stone se je nagnil čez mizo in napeto pričakoval, kaj bo.

— Da, vem, — je odgovoril vrtnar samozavestno. — Kdo pravi, da ne vem?

— Kdo je umoril Mandleja? — je vprašal Sokrates.

— Moj bivši gospodar — gospod Jetheroe. To lahko dokazem, — je odgovoril Gritt.

Ni se motil v pričakovanju, da vzbuji s svojim odkritjem presenečenje. Bob si je globoko oddahnil in sedel v naslonjač. Sokratu so se pa zaškrile oči.

— Ali morete to dokazati? — je zašepetal.

— Seveda morem, — je odgovoril Gritt. — Vem, kaj se je zgodilo in kaj je dejal, ko je prišla gospodična. Čistil sem v kuhinji čevlje.

— Pozno ste jih čistili, — ga je prekinil Sokrates.

— Da, moral bi opraviti to prej, — je priznal Gritt, — pa sem bil s prijatelji pri »Rdečem levu«.

— Razumem, — je dejal Sokrates. — Zdaj nam pa povejte, kaj se je zgodilo. Saj govorite o predvčerajšnji noči, kajne?

Gritt je prikimal.

— Da, gospod, o predvčerajšnji noči. Nesel sem baš čevlje gori, ko je prišla gospodična. Šepala je, ne vem, zakaj.

Menda ni vedel, da je izgubila čevlje. Sokrates in Bob sta o tem molčala.

— Stopila je v sobo in čez deset minut je gospod odšel. Vračal sem se s čevlji čez dvorišče v drvarnico, kajti

v kuhinjo nisem mogel, ker jo je kuharica zaklenila. Pri vratih sem se ustavil. Gospod je šel tako blizu mimo mene, da bi se bil lahko dotaknil njegove rame, če bi bil iztegnil roko. Toda na to nisem pomislil, — je dejal in se zasmejal svojemu dovtipu.

— No in? — je vprašal Sokrates.

— No in vrnil sem se v kuhinjo. Tam sem imel steklenico piva. Sedel sem, pil in razmišljal o tem, kar sem videl. Zdelo se mi je, da bi bilo najbolje vrniti se domov, ker je gospodar odšel. Okno v njegov kabinet je bilo odprto in običajno sem zlezal skozi to okno v hišo. Pogledal sem v kabinet in zagledal gospodično Templetonovo.

Ležala je na preprogi, pokrita s šalom, in čitala knjigo. Takoj mi je bilo jasno, da skozi okno ne bo mogla splezati v hišo in da bo treba spati v drvarnici.

Kar sem zaslišal strel. Gospodična ga najbrž ni slišala, ker ni odvrnila pogleda od knjige. Kaj je bilo to? Divji lovci ne streljajo v teh krajih, zlasti ob tem letnem času ne. Bil sem zelo radoveden, kaj se je zgodilo. Vedel sem, da se gospod Jetheroe še ni vrnil. Če bi se bil vrnil, bi ga bil videl iz drvarnice. Zdelo se mi je, da se dogaja nekaj sumljivega in zato sem sklenil paziti na vse. Skril sem se torej za vrata in čakal. Čez dobre četrte ure sem zaslišal bližajoče se korake. Slišal sem dobro, da prihaja nekdo po stezi. Kmalu sem zagledal gospoda, kar me je tako presenetilo, da mi zakričati nisem mogel. Bil je bled kakor zid in mrmral je nekaj sam pri sebi.

— Kako to, da ste videli v temi njegov obraz? — je vprašal Sokrates.

— Nad vrati je visela svetilka, gospod, in tudi v veži je bilo svetlo, — je odgovoril Gritt zmagozlasno.

— Ali ste slišali, kaj je govoril? Gritt je prikimal.

— Slišaj sem, kako je mrmral: Slednjič sem te vendarle zalotil. — Na to je govoril nekaj o obešenju. Stal je pri vratih in videl sem, da vleče nekaj iz žepa in ogleduje. Bil je revolver. Dolgo ga je ogledoval, slednjič ga je pa spravil v žep. Potem je trenutek okleval in ga znova potegnil iz žepa ter odprl — saj veste, da se da revolver odpreti kakor puška. Nekaj je še mrmral, pa nisem slišal, kaj je govoril. Končno je spravil revolver znova v žep in stopil v hišo.

Bob Stone je kar požiral z očmi vrtnarja.

— No, kaj misliš o tem? — je vprašal ves iz sebe.

— Zdaj pa, gospod Gritt, počakajta zunaj. Moram malo razmišljati o tem, potem vas pa pokličem.

Gritt se je odmaknil iz sobe in njegovi koraki so odmevali po hodniku.

— Zdaj ga pa imaš, ga že imaš, Sok, — je dejal Bob Stone.

— Imam ga? — je vprašal Sokrates smeje. — Koga misliš, za vraga?

— Jetheroe je nedvomno morilec. Sokrates je zmajal z glavo.

Do smrti trpinčeno dete

Senzacionalna obravnava pred dunajsko poroto. — Zakonca Halaksa sta do smrti trpinčila 5 letno hčerko. — Mož je bil obsojen na 15 žena pa na 8 let težke ječe.

Pred dunajsko poroto se je vršila te dni senzacionalna obravnava ki vzbujala splošno zanimanje javnosti. Vsi dunajski listi priobčujejo obširna poročila o senzaciji pred poroto. V ospredju afere sta zakonca Antonija in Johan Halaksa, obtožena umora nezakonskega ženiniga otroka, 5letne Marije Stodolak. Dunajska porota že 20 let, t. j. od procesa proti Mariji Hummel, ki je bila radi umora svojega otroka obsojena na smrt in obešana, ni obravnavala tako strahovitega zločina.

Iz obširne obtožnice je razvidno, da je imela mala Matilda pravi pekel na zemlji. Johan in Antonija Halaksa sta pustila otroka, ki jima je bil samo v napoto, cele mesece stradati, mučila sta nesrečno deklico prav bestialno in jo pustila zmrzovati v najhujši zimi tako, da je telesno in duševno popolnoma propadla. Sirota pa ni podlegla trpinčenju. Zato je bila roditeljem trn v peti in sklenila sta iznebiti se je. Neke noči je deklica nenadoma umrla. Toda zdravniška preiskava in obdukcija trupla je dognala strahotne podrobnosti: otrok je imel zlomljeno hrbtenico, na obrazu so se poznali sledovi udarcev in brc, vse telo je bilo marogasto.

To je zadosten dokaz o krivdi zakoncev Halaksa. Bila sta obtožena umora in prišla sta pred poroto. Razprava je pa tudi težka obtožba dunajskega urada za zaščito dece, ki je bil opetovano opozorjen na početje bestialnih roditeljev, in je v Halaskovo stanovanje poslal svoje organe, ki pa niso ukenili ničesar, da bi nesrečno deklico oteli iz krempljev roditeljev in jo zaščitili.

Obtožnica navaia, da je bil 22. aprila policijski komisar Adler obveščen, da je bila v okraju Währing ponoči do smrti mučena 5letna Matilda Stodolak. Komisarju se je zdelo, da otrok ni umrl naravne smrti in odredil je obdukcijo trupla. Obdukcija je pokazala, da je bil otrok pred smrtjo pretepen, poleg tega so zdravniki ugotovili, da je imela Matilda pred meseci zlomljeno roko.

Tudi policijska poizvedovanja so spravila na dan grozne stvari. Obtožnica navaja poročila organov urada za zaščito dece, ki so otroka često našli v skrajno zanemarjenem stanju, lačnega in prezebajočega. Matilda je bila pri krutih roditeljih šele leto dni. Poprej je bila pri svoji stari materi. Pri stari materi je bila srečna in zadovoljna, takoj po prihodu k roditeljem se je pa izpremenila. Lica so ji upadla, postala je plaha in boječa. Priče so izpovedale, da so videle, kako je moralo dekletce klečati v lastnem blatu, a živinski roditelji so otroka privezovali k zidu ali

k pohištvu. Pozimi je bil otrok često v nezakurjeni sobi, dočim so bili drugi domači v kuhinji na gorkem. Nekoč je Halaksa otroka tako pretepel, da mu je zlomil desno roko. Njegova mati je morala zato pred sodišče, znala se je pa spretno zagovarjati in je trdila, da je Matilda padla po stopnicah. Bila je oproščena. Značilno je tudi, da je o čim otroka peljal v šolo. Štetri dan po poškodbi k zdravniku. Vse to priča, da so Halaksovi otroku stregli po življenju.

Kaj se je usodno noč, t. j. 22. aprila zgodilo z otrokom, ni točno znano. To se da sklepati samo iz obdukcijskega poročila in iz izpovedi sosedice Marije Antonink, ki je ponoči čula ropot v stanovanju Halaksovih in takoj nato zamolklo ječanje. Sosedica Marija Holicky je čula tri zamolkle udarce. Zdravniki so mnenja, da je Halaksa otroka brutal ob zid.

Roditelja bi morala čez nekaj dni pripeljati Matildo na urad za zaščito dece in v svrhu zdravniškega pregleda. Ker je imel otrok več poškodb in ker so se mu po vsem telesu poznali sledovi udarcev, sta se roditelja zbal in sta zasnovala peklenški načrt iznebiti se otroka.

Morilca sta pri razpravi vse tajila in trdila, da je otrok umrl naravne smrti, češ, da ga je zvil božast. Mož si je pri obravnavi ves čas brisal solze. »Krokodilove solze« je dejal predsednik in prav je imel, kajti dokazi o krivdi zakoncev Halaksa so povsem zanesljivi.

Za razpravo je vladalo ogromno zanimanje in naval na porotno dvorano je bil tako velik, da je policija komaj vzdrževala red. Proces je trajal dva dni. Bestialni roditelji niso imeli toliko poguma, da bi priznali svoj zločin, marveč so ga trdovratno tačili do zadnjega. Hlinili so celo ljubezen do nesrečnega otroka in o čim je pri razpravi pretakal krokodilove solze. Publika je bila ogorčena nad takim cinizmom.

Toda vsi izgovori in vse zavijanje zakoncem ni pomagalo. Pokopale ju niso samo izjave prič, marveč v glavnem obdukcijso poročilo priznanega sodnega izvedenca prof. Haberde. Poročilo je nudilo naravnost pretresljivo sliko o trpljenju male Matilde.

Po govorih državnega pravdnika, predsednika sodišča in obeh zagovornikov so porotniki potrdili vprašanje o krivdi moža glede umora z 10 : 2 glasovi in vprašanje o krivdi žene glede poskušnega umora v istem razmerju glasov. Sodišče je obsodilo Halakso na 15. njegovo ženo na na 8 let težke ječe.

Neprijeten duh ust

Je zoprni. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe ubi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Gnila ostanki jedi med zobmi, ki tudi povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekhe ščetke), za gospode (trde ščetke). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se posebej. — Leo-Werke A. G., proizvodnja in zastopstvo za Jugoslavijo: Tvornice Zlatorog, Maribor.

Št. 44383/28. ref. I/1.

Razglas.

Volilcem glavnega odbora za obdelovanje Barja.

Tuurnadni razglas od 4. decembra 1928, št. 42992, glede razgrnitve volilnega imenika se preključuje ter velja naslednje:

Ker je šestletna opravilna doba glavnega odbora za obdelovanje Barja, se ima vršiti v smislu dež. zak. od 23. avg. 1877, od 25. novembra 1880 in 19. decembra 1886 nova volitev.

Imenik volilcev iz volilne skupine ljubljanskega okrožja (t. j. za kat. obč. Trnovo, Gradišče, Karlovoško in Krakovsko predmestje v Ljubljani in za kat. obč. Štepanjo vas) je vsem upravičencem na vpogled od 27. decembra 1928 do vstetega 28. januarja 1929 na mestnem magistratu (v sobi št. 40) ob običajnih uradnih urah.

Pritožbe proti volilnemu imeniku je vložiti pri mestnem magistratu v osmih dneh in sicer od 3. do 11. januarja 1929.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 13. decembra 1928.

Za dom!

za šivilje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER

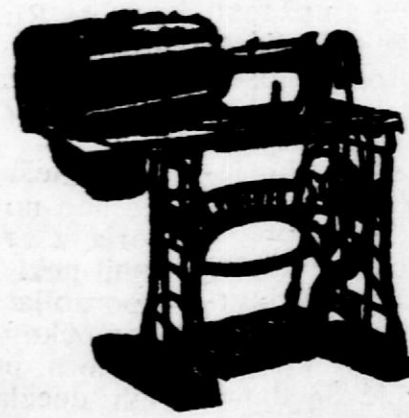
šivalni stroj

Le ta vam poleg šivanja omogoča (obširno) vezo (šivalni), krojače in se gozavice. Brez vsakega vremenjavanja plošč in drago je stroj v minuti pripravil ali v vesolje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Po vsaki vseh prednosti, ki jih raz. 3 šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.

Ne zamudite zgodnje prilike in ogleda si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Sebeburgova 6. I.

Štepačica pouk v rosnju, rabi aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji — 15letno jamstvo.

Stanovanje dveh sob,

kuhinje in priključni šče mirna in snažna stranka v mestu ali periferiji mesta. Vseleten takoj ali februarja 1929. Plača event. za eno leto v naprej. Ponudbe na upravo šteta pod »Mirno«/2719.

Snežne čevlje in galoče

sprejema v popravilo tvrdk. Matija Trebar. Ljubljana Sv. Petra cesta št. 6.

108/T

Klavirji,

pianini Bösendorfer,

Hözl & Heitzmann,

Förster, Stingl

so nesporno najboljši

Dobite jih za najmanjše obroke le pri tvrdki

Alfonz Breznik

Ljubljana, Mestni trg 3.

Kupujemo zlato,

srebro, platin

in plačamo 1 srebreno krono Din 3.60, 2 srebreni kroni Din 7.20, 5 srebrenih kron Din 18.—. Prevzamemo v pozateenje in posrebre-

nje. — Tovarna za ločenje dragih kovin. Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta št. 8.

110-T

Prodajalka

želi službo v trgovini v mestu ali na deželi. — Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Prodajalka« 2742

Učenko

sprejemem v mešano trgovino na deželi. Lahko je tudi revnih, poštenih staršev. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Učenka« 2743

Božična drevesca

smrekova, lepo blago, od 1—3 m visočine, dobavljam promptno po primerni dnevni cen. Stanko Jutrosi, Trebnje, Dolenjsko. 2744

Krušno moko

naiboljše vrste dobite vedno svežo pri

A. & M. Zorman

Ljubljana, Stari trg 32.

Blago dostavimo tudi na dom. Prevzamemo v mlev tudi vsako množino domače ali banoške išenice — pri manjših množinah po takoj zamenjamo za moko in otrobe.

Slike za legitimacije

izdajajo najhitreje fotograf Hugo Hübner, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani.

102/T

Naznanilo

Puškarna Kaiser

se je preselila na

Kongresni trg št. 9

v poslopje Kina Maticice (desni lokal)

Za krojače NOVA VELIKA Za krojače!

Knjiga krojaštva

za samouke o prirojevanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7